

§ 471

Dnr KS 2019/00148-4.2.2

Beslut - Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen bifalls.

Ärendebeskrivning

Elisabeth Unell (M) och Håkan Nilsson (M) har den 7 februari 2019 lagt fram en motion med rubriken "Motion angående gemensam handläggning av tillstånd" där de föreslagit att kommunfullmäktige ska besluta att Västerås stad utreder möjligheten att förlägga handläggning och beslut avseende tillstånd för alkoholserving, tobaksförsäljning och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd samt att befintliga resurser i serveringstillstånds verksamhet förs över till aktuell nämnd.

Motion remitterades till miljö- och konsumentnämnden och individ- och familjenämnden som inkommit med yttranden där behovet av ytterligare utredning särskilt gällande ändamålsenliga lokaler samt personella och ekonomiska resurser lyfts fram.

Stadsledningskontoret har lämnat följande förslag till beslut: motion bifalls med ett uppdrag att göra en fördjupad utredning.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.

Kopia till

Individ- och familjenämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunstyrelsen
Maria Spennare
Epost: maria.spennare@vasteras.se

Kopia till
Individ- och familjenämnden
Miljö- och hälsoskyddsämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.

Ärendebeskrivning

Elisabeth Unell (M) och Håkan Nilsson (M) har den 7 februari 2019 lagt fram en motion med rubriken "Motion angående gemensam handläggning av tillstånd" där de föreslagit att kommunfullmäktige ska besluta att Västerås stad utreder möjligheten att förlägga handläggning och beslut avseende tillstånd för alkoholservering, tobaksförsäljning och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd samt att befintliga resurser i serveringstillståndsverksamhet förs över till aktuell nämnd.

Motion remitterades till miljö- och konsumentnämnden och individ- och familjenämnden som inkommit med yttranden där behovet av ytterligare utredning särskilt gällande ändamålsenliga lokaler samt personella och ekonomiska resurser lyfts fram.

Stadsledningskontoret har lämnat följande förslag till beslut: motion bifalls med ett uppdrag att göra en fördjupad utredning.

Beslutsmotivering

Både miljö- och konsumentnämnden och individ- och familjenämnden bedömer att en samorganisering och samlokalisering bör ge samordningsvinster. Men i dagsläget finns inte ändamålsenliga lokaler och då frågan berör personella och ekonomiska resurser så behöver frågan utredas vidare.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Att flytta över befintliga resurser i form av budgeterade medel och handläggare till annan förvaltning/nämnd skulle få ekonomiska konsekvenser.

§ 117

Dnr IFN 2019/00133-1.7.1

Remiss - Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Beslut

Individ- och familjenämnden godkänner yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

I motionen föreslås att möjligheten att förlägga handläggning avseende serveringstillstånd, tobak och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd ska utredas. Vidare föreslås att befintliga resurser i serveringstillstånds verksamhet förs över till aktuell nämnd.

Serveringstillstånd har en mycket begränsad samverkan med individ- och familjeomsorgens övriga verksamhet. Det är möjligt att förlägga handläggning av serveringstillstånd, tobak och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd. Den samlade bedömningen är att en samorganisering och samlokalisering bör ge samordningsvinster. Det finns dock varken rum eller annan passande lokal vid en flytt, varför frågan behöver utredas vidare. Att flytta över befintliga resurser i form av budgeterade medel och handläggare till annan förvaltning/nämnd får också ekonomiska konsekvenser för individ- och familjenämnden som behöver beaktas.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Individ- och familjeförvaltningen
Magnus Edström
Epost: magnus2.edstrom@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen

Individ- och familjenämnden

Remiss - Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

I motionen föreslås att möjligheten att förlägga handläggning avseende serveringstillstånd, tobak och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd ska utredas. Vidare föreslås att befintliga resurser i serveringstillstånds verksamhet förs över till aktuell nämnd.

Serveringstillstånd har en mycket begränsad samverkan med individ- och familjeomsorgens övriga verksamhet. Det är möjligt att förlägga handläggning av serveringstillstånd, tobak och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd. Den samlade bedömningen är att en samorganisering och samlokalisering bör ge samordningsvinster. Det finns dock varken rum eller annan passande lokal vid en flytt, varför frågan behöver utredas vidare. Att flytta över befintliga resurser i form av budgeterade medel och handläggare till annan förvaltning/nämnd får också ekonomiska konsekvenser för individ- och familjenämnden som behöver beaktas.

Individ- och familjeförvaltningen
Magnus Edström
Epost: magnus2.edstrom@vasteras.se

Individ- och familjenämnden

Yttrande över motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Elisabeth Unell (M) och Håkan Nilsson (M) har föreslagit att kommunfullmäktige ska besluta:

Att Västerås Stad utreder möjligheten att förlägga handläggning avseende serveringstillstånd, tobak och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd. Att befintliga resurser i serveringstillstånds verksamhet förs över till aktuell nämnd.

Individ- och familjenämndens yttrande

I yttrandet ges först en kortfattad beskrivning av serveringstillstånds verksamhet, alkohollagens innebörd samt verksamhetens samverkan med andra aktörer. Därefter ges en övergripande bild av hur tillståndspliktiga verksamheter har organiserats i jämförbara och närliggande kommuner. Avslutningsvis förs ett resonemang utifrån motionens förslag.

Alkohollagen

Serveringstillstånd arbete utgår från alkohollagen. Alkohollagen är en social skyddslagstiftning med övergripande mål att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Återhållsamhet i samband med servering av alkoholdrycker är en genomgående princip i lagen. Åldersgränser och reglerade serveringstider är medel för att nå detta mål. Lagstiftaren är tydlig i att sociala hänsyn skall ha företräde framför företagsekonomisk eller näringspolitisk omtanke.

Serveringstillstånds verksamhet

Verksamheten utreder nyansökningar och ändringar om stadigvarande och tillfälliga serveringstillstånd, till allmänheten respektive slutna sällskap samt bedriver tillsyn som syftar till att kontrollera trygghet, säkerhet och efterlevnaden av beslutade tillstånd. Råd och stöd ges enligt förvaltningslagens bestämmelser om myndigheters serviceskyldighet. I serveringstillstånds uppdrag ingår även att handlägga anmälan om försäljning av folköl samt utöva tillsyn hos näringsidkare som säljer folköl. Serveringstillstånd avger även yttrande på begäran av Spelinspektionen (tidigare Lotterinspektionen) när en restaurang med serveringstillstånd ansökt om spelautomater. Serveringstillstånd har e-tjänster och använder verksamhetsystemet AlkT som diarium.

Under 2018 har 18 gynnande beslut och 2 avslagsbeslut om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten fattats, vilket speglar ett normalt år. Den 31 december 2018 fanns 131 stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten i Västerås kommun. Yttre tillsynsbesök har 2018 genomförts vid 20 tillfällen, varav

16 kväll/natt. Vid varje tillsynstillfälle besöks 5 – 10 restauranger. Inre tillsyn (kontroll av polisregister, skatteverket och bolagsverket) genomförs årligen på samtliga restauranger med tillstånd. Under 2018 fattades 7 beslut om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten och 77 beslut avseende 139 tillfällen fattades om tillfälliga tillstånd till slutna sällskap. Antal försäljningsställen av folköl är 75, utöver restauranger med serveringstillstånd.

Verksamheten består av tre heltidsanställda utredningssekreterare, en enhetschef fördelad på 25 % av en heltid, administrativt stöd på 25 % av en heltid samt en timanställd medarbetare som ansvarar för tillsyn av folkölsförsäljning. Externa konsulter anlitas i vissa fall för yttre tillsyn.

Serveringstillstånds nuvarande organisation, budget och samverkan

Serveringstillstånd ingår i sociala enheten tillsammans med familjerättsgruppen i lokaler på Carl Hennings gata 8. Serveringstillstånd och familjerättsgruppen är två separata verksamheter som delar på lokaler, chef och andra OH-kostnader. Fördelningen inom enheten för enhetschef och OH-kostnader är 75 % familjerätt och 25 % serveringstillstånd. Serveringstillstånd har en nollbudget då verksamheten är fullt avgiftsfinansierad via ansöknings- och tillsynsavgifter. Serveringstillstånds omsättning 2019 är 2,83 miljoner kronor. Av intäkterna täcker ca 610 000kr sociala enhetens kostnadsdelar för chef, administration, timanställd medarbetare samt övriga OH-kostnader såsom lokaler, städning, kopiator, resor och tjänstebil. Årlig kostnad för del av chef och administratör är ca 360 000 kr, del av lokaler ca 164 000 kr och övrig OH ca 89 000 kr. Om serveringstillstånd övergår organisatoriskt och fysiskt till en annan förvaltning får sociala enheten/individ- och familjeförvaltningen i praktiken en kostnadsökning på cirka 610 000kr som behöver hanteras.

Serveringstillstånd har en mycket begränsad samverkan med individ- och familjeomsorgens övriga verksamhet. Vid individ- och familjeförvaltningens myndighetsutövnings planerade flytt till Socialtjänstens Hus hösten 2021 är det exempelvis tveksamt om serveringstillstånd bör följa med i flytten.

Serveringstillstånd har tätast samverkan med polismyndigheten och skatteverket. Inom kommunen har serveringstillstånd närmast samverkan med bygglov (Stadsbyggnadsförvaltningen) och markupplåtelse (Teknik- och fastighetsförvaltningen) avseende restaurangers lokaler och byggnationer respektive uteserveringar. Serveringstillstånd samverkar vidare med näringsliv/hållbar utveckling och deltar i stadens arbete med etableringsprocess och företagslots.

Serveringstillstånd samverkar även med miljö och hälsoskyddsförvaltningen. Att samverkan med tobak är relativt liten beror på att endast 12 av ca 130 restauranger med serveringstillstånd säljer tobak. Att folköl och tobak inte har tätare samverkan kan te sig märkligt. Det kan möjligen förklaras av traditioner och att tjänsten riktad mot folköl endast motsvarar ca 5 % tjänstgöring. Serveringstillstånd gör yttre tillsynsbesök tillsammans med polis, räddningstjänst, skatteverket och miljö- och hälsoskyddsförvaltningen avseende livsmedel och buller.

Organisering av serveringstillstånd i Sverige

Mot bakgrund av att alkohollagen är en social skyddslagstiftning är serveringstillstånd oftast organiserade under socialnämnd. Nationella uppgifter från 251 kommuner visar att ca 65 % av kommunerna organiserat serveringstillstånd till socialnämnd eller motsvarande nämnd, i ca 18 % till kommunstyrelse/stadsledning och ca 17 % till miljö- och hälsa/samhällsbyggnad eller motsvarande nämnd. Det senare har blivit vanligare under senare år. Exempel på kommuner i närområdet som organiserat serveringstillstånd till 'miljö- och hälsa' är Uppsala, Eskilstuna, Strängnäs och Örebro. Örebro ändrade tillhörighet den 1 januari 2019.

Inom Västmanland har Sala och Hallstahammar organiserat serveringstillstånd under bygg/miljönämnd och övriga kommuner under socialnämnd eller motsvarande.

Motionens förslag samt medskick och frågor att beakta

Med anledning av serveringstillstånds begränsade samverkan med individ- och familjeomsorgens övriga verksamhet ser Individ- och familjenämnden inga verksamhetshinder för att organisera verksamheten tillsammans med tobak och livsmedel, enligt motionens förslag. Det ska samtidigt anges att nuvarande organisering inte har några påtagliga brister utifrån att samverkan är upparbetad och fungerar väl. Den samlade bedömningen är att en samorganisering bör ge fler samordningsvinster än att behålla nuvarande organisatoriska uppdelning, särskilt i beaktande av att handläggning av tobak från den 1 juli 2019 mer kommer att likna serveringstillstånds handläggning.

Det bedöms alltså var fullt möjligt att förlägga handläggning av serveringstillstånd, tobak och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd. Att flytta över befintliga resurser i form av budgeterade medel och handläggare till annan förvaltning/nämnd är emellertid ingen helt enkel procedur.

Idag har serveringstillstånd ändamålsenliga lokaler med tre rum i fil och ett mötes- och konferensrum för besök och möten. Om samordningsvinster ska uppnås behöver serveringstillstånd på ett ändamålsenligt sätt samlokaliseras med berörda handläggare inom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Det finns idag varken rum eller annan passande lokal. Frågan behöver utredas vidare. Det behöver även finnas en strategi för hur individ- och familjenämndens budgetbortfall på cirka 610 000kr ska hanteras.

Formella ändringar som vidare behöver behandlas och beaktas innan en eventuell organisatorisk övergång är exempelvis justeringar av berörda nämnders reglementen, redovisningsplaner och delegationsordningar.

Om serveringstillstånd övergår till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedöms det vara viktigt att verksamheten behåller sitt verksamhetssystem (AlkT) och att avgiftskonstruktionen har ett liknande upplägg som idag. Detta nämnt utifrån andra kommuners dåliga erfarenheter av att försöka införliva serveringstillstånds ärendehantering i system och avgifter som är anpassade för miljö- och hälsoskydd.

§ 55

Dnr MOKN 2019/00025-1.7.1

Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från moderaterna angående gemensam handläggning av tillstånd, till miljö- och konsumentnämnden och individ- och familjenämnden.

Elisabeth Unell (M) och Håkan Nilsson (M) föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att Västerås stad utreder möjligheten att förlägga handläggning och beslut avseende tillstånd för alkoholservice, tobaksförsäljning och livsmedelshandling till samma förvaltning/nämnd samt att befintliga resurser i service/tillstånd verksamhet förs över till aktuell nämnd.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 15 maj 2019.

Yrkanden

Anna Thunell (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

kommunstyrelsen@vasteras.se

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
Marianne Lidman Hågnesten
Epost: marianne.lidman.hagnesten@vasteras.se

Kopia till
kommunstyrelsen@vasteras.se

Miljö- och konsumentnämnden

Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har remitterat motion från moderaterna angående gemensam handläggning av tillstånd, till miljö- och konsumentnämnden och individ- och familjenämnden.

Elisabeth Unell (M) och Håkan Nilsson (M) föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att Västerås stad utreder möjligheten att förlägga handläggning och beslut avseende tillstånd för alkoholserving, tobaksförsäljning och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd samt att befintliga resurser i serveringstillstånds verksamhet förs över till aktuell nämnd.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 15 maj 2019.

Synpunkter

I de flesta kommuner i landet är det fortfarande vanligast att serveringstillstånden ligger organiserade under socialnämnd. Under senare år har det dock blivit allt vanligare att handläggningen av serveringstillstånd flyttats från socialnämnd till miljönämnd eller motsvarande. Bland annat har serveringstillstånden flyttats till miljökontoren i Örebro, Eskilstuna, Uppsala, Norrköping och Borås. I Västmanland har Sala och Hallstahammar organiserat serveringstillstånd under miljönämnd och övriga kommuner under socialnämnd eller motsvarande.

När den nya tobakslagen träder i kraft den 1 juli 2019 måste den som vill sälja tobaksprodukter ansöka om tillstånd till miljö- och konsumentnämnden. Den prövning som ska genomföras för försäljning av tobak liknar till stor del den prövning som görs vid handläggning av serveringstillstånd. I första hand skulle en sammanslagning vara av värde för att enklare utbyta kunskap om verksamheterna och handläggningen.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen är positiv till att en utredning genomförs. I en sådan utredning är det särskilt viktigt att betona frågor om ändamålsenliga lokaler samt personella och ekonomiska resurser.

Bilagor till nämnden

Motion från (M) om gemensam handläggning av tillstånd

Motion angående gemensam handläggning av tillstånd

I juli 2019 träder den nya Tobakslagen i kraft, vilket bl.a innebär att försäljning av tobak på t.ex restauranger och i detaljhandeln blir tillståndspliktig (tidigare anmälan). Kommunens handläggning av ärendetyper, beslut och tillsyn bedöms komma bli lik den som bedrivs i samband med tillståndsärenden kopplat till servering av alkohol. Förhållandena innebär därmed att företag som vill bedriva servering av alkohol (Alkohollagen) samt vill sälja tobaksvaror (Tobakslagen) kommer att debiteras av kommunen enligt respektive lagstiftning på liknande sätt för handläggning och tillsyn av verksamhetsutövarna.

Livsmedelslagen medför att serveringar m.m ska registrera sig och i vissa fall godkännas. Inte sällan kommer samma företagare söka tillstånd för alkohol, tobak, samt registrera sig eller bli godkända för servering av tillagade livsmedel, vid till exempel restauranger och tillfälliga serveringar. Tillsyn under olika delar av året kommer vara aktuell.

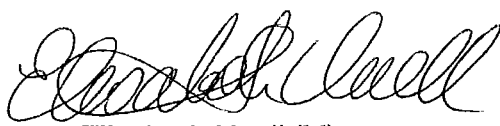
I dagsläget behöver aktuell företagare vända sig till olika förvaltningar för att söka de olika tillstånden. Samma företagare får tillsynsbesök från handläggare från olika kommunala verksamheter/förvaltningar. Likaså internt vid tillståndshandläggning i de olika ärendetyperna, remitterar handläggarna inom de olika förvaltningarna varandra.

I ett led att dels underlätta för verksamhetsutövarna att kunna vända sig till samma kommunala verksamhet/förvaltning, samt för att samordna, minska handläggningstider, ta tillvara kompetens, underlätta remisshantering och effektivisera tillsynen inom de olika områdena ter det sig naturligt att handläggning och beslut för ärendeslagen servering av alkohol, försäljning av tobak och servering av livsmedel förläggs till samma förvaltning och nämnd.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

att Västerås stad utreder möjligheten att förlägga handläggning och beslut avseende tillstånd för alkoholserving, tobaksförsäljning och livsmedelshantering till samma förvaltning/nämnd

att befintliga resurser i form av budgeterade medel och handläggare som idag finns för handläggning av serveringstillstånd Alkohol förs över till aktuell nämnd.

Elisabeth Unell (M)

Håkan Nilsson (M)